

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 211/05-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. februára 2006 v senáte zloženom z predsedu Štefana Ogurčáka a zo sudcov Juraja Horvátha a Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť K. P., bytom T., zastúpenej advokátkou JUDr. E. P., P., vo veci porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Cb 73/00 a takto

r o z h o d o l :

1. Krajský súd v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Cb 73/00 p o r u š i l základné právo K. P. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. K. P. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie v sume 80 000 Sk (slovom osemdesiat tisíc slovenských korún), ktoré jej je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. K. P. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 7 679 Sk (slovom sedem tisíc šesťstosedemdesiatdeväť slovenských korún), ktorú je Krajský súd v Banskej Bystrici p o v i n n ý vyplatiť na účet jej právnej zástupkyne advokátky JUDr. E. P., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 5. októbra 2005 č. k. I. ÚS 211/05-12 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť K. P., bytom T. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Cb 73/00.

Zo sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka 3. apríla 2000 podala na Okresnom súde Rimavská Sobota (ďalej len „okresný súd“) návrh na zaplatenie sumy 1 271 811 Sk s príslušenstvom proti odporcovi A. K., bytom H. Z dôvodu vecnej príslušnosti bola vec z okresného súdu 18. apríla 2000 postúpená krajskému súdu. Vec sa na krajskom súde viedla pod sp. zn. 39 Cb 73/00.

Sťažovateľka vo svojej sťažnosti ďalej uviedla, že napriek tomu, že už vo svojom návrhu podanom okresnému súdu požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov, krajský súd ju listom z 27. apríla 2001 vyzval na jeho zaplatenie vo výške 50 872 Sk. Dňa 7. mája 2001 sťažovateľka opätovne požiadala o oslobodenie od súdnych poplatkov, o čom krajský súd rozhodol uznesením č. k. 39 Cb 73/00-Sn-54 zo 4. februára 2004 tak, že sťažovateľke nepriznal oslobodenie od súdnych poplatkov. Sťažovateľka sa proti predmetnému uzneseniu zo 4. februára 2004 odvolala. O odvolaní rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením sp. zn. 3 Obo 34/04 zo 17. júna 2004 tak, že uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Keďže krajský súd vo veci nekonal, sťažovateľka podala 1. mája 2005 podľa § 62 ods. 1 zákona č. 747/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov predsedovi krajského súdu sťažnosť na prietahy v konaní, na ktorú do podania sťažnosti ústavnému súdu nedostala odpoveď.

Sťažovateľka na základe uvedených skutočností žiada, aby ústavný súd sťažnosť po jej predbežnom prerokovaní prijal na ďalšie konanie a vo veci samej rozhodol nálezom, v ktorom vysloví, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 39 Cb 73/00 bolo porušené jej základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ďalej žiada, aby ústavný súd prikázal krajskému súdu konať v predmetnej veci bez zbytočných prietahov a uložil mu povinnosť vyplatiť jej finančné zadosťučinenie vo výške 100 000 Sk a uhradiť trovy konania, ktoré jej v súvislosti s konaním pred ústavným súdom vznikli vo výške 36 595 Sk.

2. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili obaja účastníci konania: krajský súd listom č. Spr. 1651/05 z 3. novembra 2005 a právna zástupkyňa sťažovateľky stanoviskom k vyjadreniu krajského súdu listom doručeným ústavnému súdu 18. novembra 2005.

2. 1. Krajský súd vo svojom vyjadrení okrem prehľadu procesných úkonov v predmetnom konaní od prevzatia veci uviedol:

„Podľa prehľadu, ktorý vypracovala zákonná sudkyňa došlo k priedahom v súdnom konaní (...).

Krajský súd súhlasí s upustením od ústneho pojednávania prijatej sťažnosti podľa § 30 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. v znení neskorších predpisov.“

2. 2. Právna zástupkyňa sťažovateľky vo svojom stanovisku k vyjadreniu krajského súdu uviedla:

„Sťažovateľka oznamuje súdu, že súhlasí s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania o prijatom návrhu sťažovateľky.

Na žiadosť Ústavného súdu o zaujatie stanoviska k vyjadreniu predsedu Krajského súdu v Banskej Bystrici k sťažnosti uvádzam, že z uvedeného podania je zrejmé a nesporné, že k priedahom v konaní došlo.“

3. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou tohto základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných pre meritórne rozhodnutie vo veci, t. j. rozhodnutie o tom, či namietaným postupom súdu bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priedahov (I. ÚS 40/02, I. ÚS 41/03, I. ÚS 65/04).

II.

Z obsahu sťažnosti, jej príloh, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav konania vedeného na krajskom súde pod sp. zn. 39 Cb 73/00:

- 3. apríl 2000 – sťažovateľka ako spoločníčka združenia predložila okresnému súdu návrh na zaplatenie sumy vo výške 1 271 811 Sk proti odporcovi - spoločníkovi združenia A. K., bytom H., a zároveň požiadala okresný súd o oslobodenie od súdnych poplatkov;
- 15. máj 2000 – spis z dôvodu vecnej príslušnosti bol okresným súdom predložený krajskému súdu;
- 27. apríl 2001 – krajský súd vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku;
- 9. máj 2001 – sťažovateľka požiadala krajský súd o oslobodenie od súdnych poplatkov;
- 15. máj 2001 – krajský súd požiadal Okresný úrad R., odbor katastra (ďalej len „okresný úrad“), o oznámenie, či je sťažovateľka evidovaná ako vlastníčka alebo spoluvlastníčka nehnuteľností evidovaných v správe katastra;
- 25. máj 2001 – krajskému súdu bola predložená odpoveď okresného úradu;
- 4. február 2004 – krajský súd rozhodol uznesením o nepriznaní oslobodenia od súdnych poplatkov sťažovateľke;
- 13. február 2004 – uznesenie krajského súdu bolo doručované sťažovateľke;
- 25. február 2004 – sťažovateľka podala odvolanie proti uzneseniu zo 4. februára 2004;
- 26. február 2004 – spis s odvolaním bol predložený najvyššiemu súdu ;
- 17. jún 2004 – najvyšší súd uznesením sp. zn. 3 Obo 34/04 zrušil uznesenie krajského súdu zo 4. februára 2004 a vec mu vrátil na ďalšie konanie s tým, že na prejednanie veci je vecne a miestne príslušný okresný súd, ktorý je príslušný aj na rozhodovanie o žiadosti sťažovateľky o oslobodenie od súdnych poplatkov;
- 14. júl 2004 – spis bol vrátený krajskému súdu;
- 20. október 2005 – krajský súd oznámil sťažovateľke a odporcovi postúpenie spisu okresnému súdu;
- 1. december 2005 – okresný súd vyzval sťažovateľku na oznámenie, či trvá na podanom návrhu.

III.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. (...)

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov (...).

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná (...).

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, I. ÚS 65/04).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K odstráneniu stavu právnej neistoty dochádza spravidla až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet a právoplatne nerozhodli (napr. I. ÚS 24/03, IV. ÚS 232/03). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (napr. II. ÚS 21/01).

Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom krajského súdu v konaní o zaplatenie 1 271 811 Sk vedenom pod sp. zn. 39 Cb 73/00 došlo k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote garantované čl. 6 ods. 1 dohovoru, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02, I. ÚS 79/05). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

1. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd poukazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Obo 34/04 zo 17. júna 2004, ktorým určil, že krajský súd nebol vecne príslušným vo veci konať. Otázka posudzovania vecnej príslušnosti súdu nie je okolnosťou, ktorá by odôvodňovala záver o právnej alebo faktickej zložitosti veci.

2. Pokiaľ ide o správanie sťažovateľky ako účastníčky konania, ústavný súd nezistil žiadne skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť, že sťažovateľka prispela k doterajšej dĺžke konania pred krajským súdom a ktoré by mali byť osobitne zohľadnené na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom konaní k priet'ahom. Práve naopak, sťažovateľka podala žalobný návrh vecne a miestne príslušnému okresnému súdu, čo potvrdzuje aj citované rozhodnutie najvyššieho súdu.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom krajského súdu v danej veci a s poukazom na vyššie uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu hodnotí celé konanie pred krajským súdom ako konanie so zbytočnými priet'ahmi.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľkinho práva na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 1.

4. V záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľke môže ústavný súd vo výroku svojho rozhodnutia podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde porušovateľovi označených práv prikázať konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

Vzhľadom na skutočnosť, že v súlade s rozhodnutím najvyššieho súdu zo 17. júna 2004 bola vec 7. novembra 2005 postúpená na ďalšie prejednanie okresnému súdu ako vecne príslušnému súdu, neprichádzalo v konkrétnych okolnostiach prípadu do úvahy rozhodnúť v zmysle § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde.

5. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľka sa domáhala aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 100 000 Sk s odôvodnením, že sa dlhodobo nachádza v právnej neistote, čo jej spôsobilo zhoršenie zdravotného stavu a kvality života.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k názoru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je pre sťažovateľku dostatočným zadosťučinením. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať jej aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľky, najmä vzhľadom na neefektívnu a dlhodobú nečinnosť krajského súdu, s prihliadnutím aj na celkovú dĺžku konania, považuje za primerané vo výške 80 000 Sk.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľke do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia pod bodom 3.

6. Ústavný súd priznal sťažovateľke (§ 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde) náhradu trov konania z dôvodu jej právneho zastúpenia.

Advokátka si uplatnila a vyčíslila trovy právneho zastúpenia v celkovej výške 36 595 Sk, a to za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2005 spolu s 19 % DPH a režijným paušálom.

Ústavný súd priznal sťažovateľke odmenu za tri úkony právnej služby vykonané v roku 2005 (príprava a prevzatie veci, spísanie a podanie sťažnosti a vyjadrenie doručené

ústavnému súdu 18. novembra 2005) podľa § 13 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb vo výške 6 003 Sk spolu s režijným paušálom vo výške 450 Sk. Za právne zastúpenie sťažovateľky v konaní pred ústavným súdom tak vznikol nárok na náhradu trov vo výške 7 679 Sk vrátane 19 % DPH, pretože právna zástupkyňa sťažovateľky je platiteľkou DPH, o čom predložila aj osvedčenie platiteľa DPH.

Z uvedeného dôvodu náhradu trov konania priznal ústavný súd tak, ako to je uvedené pod bodom 4 výroku tohto rozhodnutia.

5. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. februára 2006

